

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 662/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. decembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 40, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 To 102/2017 z 18. januára 2018, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. septembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED]

■■■■ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 40, Nitra, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 102/2017 z 18. januára 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 T 28/2017 zo 14. septembra 2017 v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 To 102/2017 z 18. januára 2018 za spáchanie obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody na 7 rokov za použitia § 172 ods. 2, § 38 ods. 2 a 3 a § 39 ods. 1 a 3 Trestného zákona.

Okresný súd v odsudzujúcom rozsudku uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov, ktorý však krajský súd považoval za neprimerane prísny a s použitím § 39 ods. 1 a 3 Trestného zákona uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody pod dolnou hranicou trestnej sadzby v trvaní 7 rokov. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 5 Tdo 40/2018 z 31. júla 2018 tak, že ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. Označené uznesenie najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľ ústavnému súdu nepredložil a ani ho ústavnou sťažnosťou nenamieta.

Sťažovateľ, poukazujúc na doterajšiu judikatúru ústavného súdu (IV. ÚS 481/2011 z 10. novembra 2011), tvrdí, že mu vzhľadom na dátum rozhodnutia najvyššieho súdu o jeho dovolaní bola zachovaná lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu.

Sťažovateľ namieta napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodu podľa jeho názoru neprimeranej výšky trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený (7 rokov). V tejto súvislosti argumentuje, že okresný súd, ako aj krajský súd rozhodujúce v jeho veci vzhľadli v jeho prípade na jednu poľahčujúcu okolnosť vyplývajúcu z § 36 písm. j) Trestného zákona (vedenie riadneho života pred spáchaním trestného činu) a zároveň nezistili žiadnu priťažujúcu okolnosť v zmysle § 37 Trestného zákona. Na tom základe uzavreli, že pomer poľahčujúcich okolností prevažuje, čo má za dôsledok zníženie hornej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu v zmysle § 38 ods. 3 Trestného zákona. Krajský súd navyše vo veci sťažovateľa uplatnil aj inštitút mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 a 3 písm. c) Trestného zákona.

Kľúčová námietka smeruje proti tomu, že ani jeden z v jeho veci konajúcich súdov nevzhladol, že u neho bola naplnená aj ďalšia poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona, ktorou je priznanie sa k spáchaniu skutku. Sťažovateľ nespochybňuje, že v priebehu konania neučinil vyhlásenie o vine, v dôsledku čoho okresný súd vykonával dokazovanie k otázke viny, ako aj k otázke trestu, avšak tvrdí, že od počiatku k skutku kladenému mu za vinu vypovedal a priznal spáchanie skutku, ktorý mu bol pôvodne kladený za vinu, a oľutoval ho. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že *„Počas celého hlavného pojednávania až do vyhlásenia prvostupňového rozsudku som žiadnym spôsobom nespochybnil svoje vlastné vyjadrenia ohľadom toho, že som sa dopustil skutku tvoriaceho predmet trestného stíhania a nespochybnil som ani ľútosť nad jeho spáchaním... som využil možnosť záverečnej reči, kde som uviedol, že je mi ľúto, čo sa stalo a zároveň som využil aj právo posledného slova, kde som opakovanie uviedol, že ľutujem skutok, ktorý sa stal.“*

Sťažovateľ pripúšťa, že *„... aj prípadné vzhliadnutie poľahčujúcej okolnosti podľa ustanovenia § 36 písm. l) TZ prvostupňovým alebo odvolacím súdom, by nijako neovplyvnilo pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností, avšak s prihliadnutím na samotnú podstatu a význam poľahčujúcej okolnosti priznania sa a úprimného oľutovania, bolo potrebné vzhliadnuť jej naplnenie a túto skutočnosť premietnuť aj do výroku o treste“*.

Podľa názoru sťažovateľa mu v rámci mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 a 3 písm. c) Trestného zákona mal byť uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov, čo bola najnižšia možná sadzba (sadzba na dolnej hranici mimoriadne zníženej trestnej sadzby), keďže poľahčujúca okolnosť spočívajúca v priznaní sa a úprimnom oľutovaní trestného činu je najpodstatnejšou poľahčujúcou okolnosťou, keďže páchatel' kriticky pristupuje k svojmu správaniu a toto ľutuje. Taktiež poukazuje na svoj nízky vek, predchádzajúci bezúhonný život a na skutočnosť, že jeho rodina je závislá od jeho príjmu.

Tým, že okresný súd ani krajský súd na poľahčujúcu okolnosť vyplývajúcu z § 36 písm. l) Trestného zákona neprihliadli, porušili podľa názoru sťažovateľa aj princíp právnej istoty spočívajúci v predvídateľnosti súdneho rozhodovania, ktoré sú imanentnými znakmi právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ poukazuje v tejto súvislosti na rozsudok Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 2 T 19/2018 z 20. júna 2018, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste a páchatel'ovi obvinenému z trestného činu podľa § 172 ods. 1 a 4 (teda prísnejšia právna kvalifikácia ako v prípade sťažovateľa) bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 9 rokov (taktiež za použitia mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody a prevažujúceho pomeru poľahčujúcich okolností).

Na základe popísanej sťažnostnej argumentácie sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a princíp právnej istoty a z neho plynúca možnosť predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktoré sú imanentnými znakmi právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR Rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 18. 01. 2018, sp. zn. 4 To/102/2017, porušené bolo.

Zrušuje sa Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 18. 01. 2018, sp. zn. 4 To/102/2017 a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z časti I tohto uznesenia vyplýva, že kľúčová námietka sťažovateľa spočíva v tom, že v jeho veci konajúce súdy mali v jeho trestnej veci prihliadnuť (aj) na poľahčujúcu okolnosť priznania sa a oľutovania skutku a uložiť mu trest odňatia slobody na dolnej hranici mimoriadne zníženej trestnej sadzby, teda trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov.

Sťažovateľ tvrdí, že lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde mu vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu bola zachovaná vzhľadom na dátum rozhodnutia najvyššieho súdu o jeho dovolaní.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Z obsahu sťažnosti a navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ nenapáda uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 40/2018 z 31. júla 2018, ktorým bolo odmietnuté jeho dovolanie argumentujúc tým, že najvyšší súd sa podstatou jeho námietok v tomto rozhodnutí nezaoberal.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal dovolanie voči odsudzujúcemu rozsudku krajského súdu z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. h) a) Trestného poriadku. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 5 Tdo 40/2018 z 31. júla 2018 o odmietnutí dovolania okrem iného uviedol:

„... Je dôležité uviesť, že na priznanie namietanej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Tr. zák. sa vyžaduje okrem priznania aj úprimné oľutovanie s poukázaním na druhý odsek stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016, podľa ktorého poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona predpokladá okrem priznania sa páchatel'a aj úprimné oľutovanie trestného činu. Či k takému oľutovaniu došlo, je potrebné posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu, vrátane procesných prejavov páchatel'a (procesne ako obžalovaného) po prijatí vyhlásenia o uznání viny podľa § 257 ods. 1 písm. b/, c/ Trestného poriadku (najmä pri využití práva záverečnej reči a posledného slova).

V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že nepriznaním poľahčujúcej alebo priťažujúcej okolnosti nie je možné naplniť žiadny z dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por., nakoľko sa jedná o namietanie skutkových okolností, ktoré sú v dovolacom konaní neprípustné, vid' uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 Tdo 56/2013 zo 14. mája 2014, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 2/2015, podľa ktorého otázka zisťovania resp. zhodnotenia (ne)existencie poľahčujúcich a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného. Ak ale súd

v napadnutom rozhodnutí konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej ale priťažujúcej, no v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu – pri úprave trestnej sadzby tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Tr. zák., ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Tr. por. môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia).“

Sťažovateľ s citovanou argumentáciou najvyššieho súdu v sťažnosti nijako nepolemizuje a uznesenie najvyššieho súdu o jeho dovolaní v konaní pred ústavným súdom nenapáda. Ak zastáva názor, že v jeho veci neboli dané dôvody na podanie dovolania (čo možno usudzovať z faktu, že toto rozhodnutie najvyššieho súdu sťažnosťou nenapadol a ústavnému súdu nepredložil ani jeho fotokópiu, pozn.), tak vzniká objektívne otázka, prečo vôbec dovolanie podával. Táto otázka je aktuálna najmä z hľadiska toho, či možno akceptovať tvrdenie sťažovateľa, že mu vzhľadom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010) bola zachovaná lehota na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu najvyššieho súdu o dovolaní, t. j. vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu.

Podľa názoru ústavného súdu vo veci sťažovateľa nie je aplikovateľná judikatúra o zachovaní lehoty na podanie sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu, keďže jej obligatórnou podmienkou jej aj to, aby sťažnosť smerovala nielen proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ale aj proti uzneseniu najvyššieho súdu o jeho dovolaní (pozri napr. IV. ÚS 406/2010, IV. ÚS 318/2013, II. ÚS 505/2014). Z uvedeného vyplýva dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanej oneskorene.

Bez ohľadu na uvedený záver ústavný súd považuje za žiaduce preskúmať, či neexistujú dôvody na odmietnutie sťažnosti aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci

nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Vo vzťahu k posúdeniu, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená, ústavný súd považuje za dôležité poznamenať, že aj samotný sťažovateľ (správne) podotýka, že ak by aj okresný súd, resp. krajský súd dospeli k záveru o existencii poľahčujúcej okolnosti priznania sa a oľutovania skutku v zmysle § 36 písm. 1) Trestného zákona, pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností v zmysle § 38 ods. 2 a 3 Trestného zákona by zostal nezmenený. Rovnako by táto okolnosť nič nezmenila na možnosti (nie povinnosti) súdov aplikovať na vec sťažovateľa ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona.

Podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Podľa § 39 ods. 3 písm. c) Trestného zákona pri ukladaní trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu však súd nesmie uložiť trest odňatia slobody kratší ako päť rokov, ak je v osobitnej časti tohto zákona dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody aspoň desať rokov.

Ustanovenie § 39 ods. 3 písm. c) Trestného zákona ustanovuje dolnú hranicu mimoriadne zníženého trestu odňatia slobody, pod ktorú súd ukladajúci trest nemôže ísť. Neukladá však súdu povinnosť uložiť páchatel'ovi trest na takto určenej dolnej hranici.

Napokon sa žiada uviesť, že sťažovateľ na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenie, že je nevinný. Ním podané odvolanie proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu nesmerovalo len proti výroku o treste, ale aj proti výroku o vine, pričom žiadal, aby bol spod obžaloby oslobodený. Rovnako tak dovolanie podané sťažovateľom smerovalo proti napadnutému rozsudku krajského súdu ako celku, t. j. vrátane výroku o vine. Z uvedených dôvodov je zjavné, že argumentácia sťažovateľa o existencii poľahčujúcej okolnosti spočívajúcej v priznaní a oľutovaní spáchaného skutku je v jeho prípade len účelová, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nielen ako podanú oneskorene, ale aj ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. decembra 2018